

ДО
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ДОКЛАД

от адв. Ели Христова и адв. Петър Петров
от Софийската адвокатска колегия

ОТНОСНО:

Заседанието на Постоянния комитет на ССВЕ,
проведено на 24.06.2022 г. в гр. София

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕЧИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,

На 24.06.2022 г. в гр.София се проведе заседанието на Постоянния комитет на ССВЕ. Заседанието бе открито с приветствие от председателя на Висшия адвокатски съвет Ивайло Дерменджиев. Чрез видеоконферентна връзка бе изслушано поздравление от съдията в Съда на Европейския съюз Александър Корнезов.

Както знаете, по покана и за сметка на Висшия адвокатски съвет, участие в международните събития взе заместник председателят на Националния съвет на украинската адвокатура Валентин Гвоздий. Той информира европейските представители, че адвокатурата в Украйна продължава да функционира много активно на национално, регионално и международно ниво. В настоящия момент най-тежко е положението на адвокатите от региона на гр. Херсон, които живеят в състояние на обсада и практически се снабдяват с храна и медикаменти единствено на черния пазар. Затова веднъж месечно националният съвет изпраща парични средства като помощ.

По основната точка от дневния ред - предложение за изменение на Устава на организацията бяха проведени продължителна дискусия. Този въпрос възникна във връзка с изключването на Русия от Съвета на Европа. Следва да се има предвид, че членството в Съвета на Европа е *conditio sine qua non* за приемане в ССВЕ. Основните спорове се разгоряха по въпроса дали държава, която е престанала да бъде член на Съвета на Европа, автоматично се изключва от ССВЕ. Според вносителя (Чехия) изключването трябва да е автоматично от датата, на която държавата е престанала да бъде член на Съвета на Европа. Председателят на отговорния за въпроса комитет Роман Завършек, доскорошен председател на адвокатурата в Словения, съобщи, че комитетът РЕСО не е стигнал до общо предложение. Чешкото предложение бе подкрепено от румънската делегация.

Българската делегация зае противоположна позиция. В изказването си представителите на Висшия адвокатски съвет подчертаха, че съгласно действащия Статут на ССВЕ приемането и изключването от организацията е в изключителната компетентност на Общото събрание. При това решението се взема чрез гласуване. Не може да има автоматично изключване при положение, че самото изключване се подлага на гласуване, резултатът от което е неизвестен (Общото събрание може да гласува като „да“, така и „не“). Становището на нашата делегация бе подкрепено от делегациите на Франция, Белгия и Австрия. Испания, Великобритания, Италия и др. изтъкват, че не може да се идентифицира адвокатурата на една държава със самата държава. Спорният въпрос бе върнат на комитета РЕСО и на комисията по Статута за преразглеждане и внасяне на ново предложение.

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Във връзка с взетото през м. май 2022 г. решение да бъде предоставена помощ на адвокатурата на Украйна в размер на 10% от печалбата през 2021 г. (около 32 000 евро) бе изнесено разяснение как ще се разпределя тази помощ. На първо място тези средства ще бъдат насочени към членовете на семействата на адвокати, загинали след 24.02.2022 г. в резултат на военните действия. Следват адвокатите или членовете на семейството им, които са получили значителни физически увреждания след 24.02.2022 г. На трето място помощ ще получат адвокатите и членовете на семействата им, които са изгубили жилищата си вследствие на военните действия. Помощ ще получат и самотните адвокати над 70 г., които не са могли да се евакуират и са останали без препитание. Предвидена е и подкрепа на адвокатите и членовете на семействата им, които имат частично увреждане на жилището, както и адвокатите-самотни родители, останали без средства за издръжка. Създадена е възможност за приемане на чуждестранни дарения, които да се правят в Benevity portal през системата LexisNexis и която удвоява за своя сметка всеки подарен долар. Изнесено бе, че в дарителската сметка на Украинската адвокатура са постъпили USD 302 727.

Предвид наличието на средства по специалната сметка, открита от ВАДВС за подкрепа на украински адвокати, настанили се в България, и техните съпрузи и деца, **ПРЕДЛАГАМЕ** да бъде преведена сумата от 1000 евро от средствата от тази сметка по сметката за благотворителния фонд на украинската адвокатура.

Изнесен бе доклад за инициативата на Европейската комисия за подготовката на решение за подобряване съответствието на правата на потребителите в различните страни-членки на ЕС. В становището на ССВЕ се казва, че препоръката на Комисията да се използват предимно алтернативните способи за разрешаване на спорове не е удачна. Тези алтернативни способи не трябва да изместват квалифицираната адвокатска помощ.

Разгледан бе доклад за подготовката на регламент за родителството. Понастоящем признатото в една страна родителство не винаги се признава от другите страни-членки. Нито един от съществуващите инструменти (Регламент Брюксел IIa/б, Регламентът за издръжката, Регламентът за наследяването) не включва родителството в своя обхват, въпреки че то може да се приема за преюдициален въпрос при решаване на признаването на съдебното решение в друга държава – членка относно упражняването на родителските права, контакта с дете, издръжка и наследяване. Това води до редица усложнения особено при пътуване от една страна и друга и не винаги правата на децата са защитени. Целта на регламента е признатото в една страна бащинство/майчинство да бъде признато и в останалите. Трябва да се определи: кой съд е компетентен да разреши възникнали международни спорове; критерий кой национален закон ще намери приложение при международните спорове; признаването на документите за родителство, издадени от една страна в останалите. Извън обхвата на регламента се предлага да останат: правоспособността на родителите и децата; родителските права и задължения; осиновяванията; имената на децата; пълнолетие и наследство.

На заседанието беше приет документ, озаглавен Препоръка на ССВЕ във връзка с квалификацията на украинските адвокати. На 05.04.2022 г. Европейската комисия е публикувала Препоръка (ЕС) 2022/554 към държавите – членки да приемат специфични мерки за признаване на квалификацията на бежанците от войната в Украйна. ССВЕ посочва, че липсва европейско законодателство, което да регулира признаването на квалификацията като адвокат на лица от трети държави и че съществуващата уредба за трансграничната дейност на европейските адвокати не може да се прилага към лица от други държави. Единствено признаването на професионалната квалификация може да стане съгласно

Общото споразумение за търговията и услугите (GATS) на Световната търговска организация. Например, според GATS статут на чуждестранен правен консултант се предвижда за извънсъдебно консултиране по правото на държавата по произход и международно право, с изключение на правото на ЕС. Някои европейски държави обаче са изразили резерви за либерализиране на услугите по GATS или не са приели на национално ниво статута на чуждестранния правен консултант. ССВЕ остава на разположение за съдействие на всяка от адвокатурите на държавите от ЕС, желаещи да възприемат Препоръка (ЕС) 2022/554. Предвид това, че досега ВАдвС е бил сезиран с искане за съдействие само от една колега адвокат от Украйна, въпросът би трябвало да се изследва детайлно и ако се предприеме либерализиране на професията на адвоката в България, да се предвидят възможни други случаи на адвокати от трети страни, желаещи да работят като такива у нас.

Във връзка с наложените санкции от ЕС на Русия бе разгледан доклад за възможното отражение на адвокатските услуги. Изнесено бе, че понастоящем са наложени над 40 санкции. На 30.05.2022 г. се е провела консултация между Европейския форум за услугите и Генерална дирекция „Търговия“ и Генерална дирекция „Финанси и капиталови пазари“ . Срещата е била фокусирана върху санкциите срещу Русия и евентуалното им отражение в сектора на услугите. На 03.06.2022 г. е прието Решение на Съвета 2022/884, въз основа на който е издаден Регламент 2022/879 с който са наложени редица санкции, някои от които засягат адвокатската професия (даването на данъчни консултации, регистрирането на фирми, осигуряването на адрес за седалище на фирми, управлението на тръстове или други подобни правни фигури, подготовката на данъчни документи). Тези санкции тангентират с адвокатската професия, което поражда следните въпроси: правото на адвокатска защита дали е абсолютно право или не; възможно ли е да се забранят някои видове правни услуги без да бъде нарушено правото на адвокатска защита; до каква степен могат да се оказват правни услуги на Русия. Много е важно да се спазва Препоръката на Съвета от 2018 г. (Препоръка на прилагане и оценяване на наложените санкции) където в т.15 се заявява, че „Списъкът на санкционирани физически и юридически лица трябва да бъде съобразен с основните човешки права както е посочено в Договора за ЕС...в частност правото на защита и

ефективна съдебна протекция“. Санкциите трябва да бъдат съобразени и с чл.47 от Хартата на основните права на Европейския съюз – „Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

На лицата, които не разполагат с достатъчно средства, се предоставя правна помощ, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие“.

За първи път на вниманието на националните адвокатури беше представен Годишен доклад за изпълнението на Меморандума за сътрудничество между Съвета на Европа и ССВЕ за периода септември 2021 – август 2022. В доклада бе отчетено следното:

Сътрудничеството между СЕ и ССВЕ се изразява във включването на ССВЕ в работата на различни структури, програми и инициативи на СЕ, относими към адвокатската професия.

По отношение на Комитета на министрите. ССВЕ няма официален статут, а статут на наблюдаваща организация и влиза в контакт само по специфични въпроси. Комитетът на министрите на СЕ е отговорен за надзора за изпълнение на решенията на ЕСПЧ. През годината ССВЕ е следила внимателно работата на КМ и е предоставила няколко предложения по въпросите за бъдещата реформа на ЕСПЧ – 21.05.2021 г., включително чрез някои от постоянните национални представители в Страсбург – по отношение на подобряване на изпълнението на съдебните решения.

ССВЕ няма официален статус спрямо ЕСПЧ, но от няколко години има неформални двустранни отношения със съда и с агентите на държавите, общуването с които е особено активно. През последните години ССВЕ публикува практическо ръководство за адвокатите по делата в ЕСПЧ, което предстои да бъде актуализирано през 2022 г. През 2021 г. ЕСПЧ за първи път проведе онлайн среща с представители на европейските адвокатури (припомняме, че наш представител беше колегата Ал. Кашъмов), чиято цел е била създаването на по-широк и институционализиран диалог с адвокатурите по въпросите за защитата на човешките права и приноса на адвокатите. На 29.06.2021 г. ССВЕ е организирала онлайн обучителен уебинар „Ролята на ЕСПЧ и критериите за допустимост на жалбите“, главно посветен на членовете на Азербайджанската адвокатура.

Участието на ССВЕ в Конференцията на международните неправителствени организации е като член с право на глас. През 2021 – 2022 г. не е имало значими дейности.

Взаимоотношения с Венецианската комисия – ССВЕ няма официални отношения. По инициатива на ССВЕ на 15.03.2022г. е била проведена онлайн среща със Симона Граната – Менгини, директор/секретар на Венецианската комисия. По време на тази опознавателна среща са били обсъждани възможните начини за сътрудничество и по-специално за каналите, по които ССВЕ би могъл да предоставя становища и изследвания относно реформата в правосъдните системи и професията на адвоката, както и експерти по тези въпроси. В нарочно писмо ССВЕ е изразило готовност да участва в някои от следващите Пленарни заседания на Венецианската комисия и да се срещне с президента Клер Бази-Малор по въпросите за укрепване на независимостта на съдебните системи и най-вече на адвокатите.

В Европейската комисия за ефикасност на правосъдието (СЕРЕЈ) ССВЕ има статут на наблюдаващ член, който е активен наблюдател и участник в дейността. ССВЕ е участвал в дейности като: 41-ва и 42-ра среща на Работната група за оценка на съдебните системи, за да предостави необходимата за публичния доклад информация относно адвокатите; през март 2022 г. ССВЕ е проследила работата на Под – групата за оценка на качеството на правораздаването и създаването на Ресурсен център за киберправосъдие и изкуствен интелект и за онлайн съдопроизводство. ССВЕ винаги се старее да участва в работата на Работната група по киберправосъдие и изкуствен интелект и е допринесъл за създаването на Ръководство за видеоконферентни съдебни процедури, прието през юни 2021 г., и н Ръководство за електронно подаване на съдебни документи и дигитализация на съдилищата, декември 2021 г. През 2021 г. ССВЕ е участвал в множество срещи, организирани от Работната група „Сатурн“ за управление на времето в правораздаването, и е допринесъл съществено за разработване на правилата относно адвокатите.

ССВЕ също има статут на наблюдаващ член в Управителния комитет за човешки права (CDDH) и е активен по отношение на дейността му – следи комитета на експертите по въпросите за човешките права, миграционните въпроси, ad hoc работната група за разширение на ЕС. През отчетния период ССВЕ е допринесъл за разработване на препоръки относно работата на адвокатите и околната среда.

ССВЕ няма официален статут в Европейския комитет за правно сътрудничество, но е негов активен наблюдател. Участва в един от свързаните с него комитети – на експертите за защита на адвокатите (CJ-AV), който е отговорен за създаването на новия правен инструмент, целящ укрепване на защитата и независимостта на адвокатската професия. ССВЕ се стреми към статут на наблюдаващ член, за да има по-пряко влияние по въпросите за адвокатската професия и затова на 16.06.2022 г. е отправил официално искане до главния секретар на Съвета на Европа.

ССВЕ е наблюдаващ член на Комисията за равенство на половете, на Консултативния съвет на европейските съдии, на Комитета за изкуствения интелект и на Комитета от експерти за стратегически съдебни дела срещу общественици.

Въпреки че няма официален статут в Програмата за обучение на адвокати по въпросите за човешките права (HELP), ССВЕ е много активен в работата му и може да се нарече ключов участник. ССВЕ участва в множество обучения с предоставяне на експерти като обучители и организиране на онлайн конференции. През октомври 2021 г. президентът и главният секретар на ССВЕ са взели участие в конференция на високо ниво „Противодействие на международната престъпност – последици за човешките права“. Предвижда се през есента на 2022 г. да се проведе специален курс по етика за адвокати, подготвен от ССВЕ.

ИЗГОТВИЛИ ДОКЛАДА:

Ели Христова

Петър Петров